

medbragt Beholder, hvorpaa Ruserne atter udsættes. For at disse Arbejder bekvemt kunne udføres fra Broen, er der ud fra Siden af samme anbragt et lille Sæde ved hver Ruse, paa hvilket Fiskeren tager Blads. Broen ligger altid højt over den sædvanlige Vandstand, for at man ogsaa kan færdes paa den ved højt Vand og oprørt Sø. Den hele Betjening af en Halegaard foregaar altid fra Land og ved Hjælp af Broen, hvorimod der hertil aldrig benyttes Baad eller lignende.

Man finder ganske kort for Danske Lov, der som bekendt er af 1683, den Retstilstand nævnet som bestaaende, at Fiskeriet i Havet eller rettere sagt i alle Forstrande, som Søterritoriet den Gang benævnedes, tilhørte Kongen. Det hedder nemlig i Grevernes Privilegier af 25de Maj 1671 § 18:

„Endog alle Forstrande Kongen tilhøre, saa bliver dog Greverne bevilget, over alt paa deres Guds ikke alene at nyde frie Fiskerie og Fordel af alle Slags Fiske, af hvad Navn de og nævnes kan, for deres egen Grund, men endog alt Brag for deres egne Grunde . . .“

Denne Retstilstand forandrede Danske Lov ikke, undtagen for saa vidt den ved 5—10—43 gav enhver ogsaa ikke adelig Grund ejer Ret til uden at svare Afgift deraf at bruge Halegaarde ud for sin egen Grund, dog med den samme Indskrænkning for Fjordenes Bedkommende, som Udelen hidtil havde været underkastet. At give Grund ejerne en Fortrinsret fremfor andre til at bruge Halegaarde kunde der ikke være Tale om, eftersom det fulgte af sig selv, at kun Grund ejerne kunne benytte dette Redskab, da det er fast med Landjorden og man idelig maa færdes paa og over denne ved dets Benyttelse.

Saaledes stod Sagen og vedblev at staa i Tidernes Løb, i hvilket der lidt efter lidt udviklede sig den Retssbevidsthed, at Fiskeriet var frit for alle danske Statsborgere paa dansk Søterritorium, en Sætning, der maatte første Gang findes udtalt i en Forordning 2den Januar 1740 for Limfjorden, som dog kun havde en kort Levetid og derfor ikke findes i de almindelige Lovsamlinger. At 5—

10—43 skulde hjemle Grund ejerne nogen Forret til Halefiskeri, var ikke antaget, hverken af Domstolene eller af Administrationen, i hvilken sidste Henseende kan efterses 2de Rancelliskrivelse, der ikke ere ældre end henholdsvis af 3dje Oktober 1829 og 5te Oktober 1830, som findes i Reskriptsamlingen og ligeledes kunne efterslaaes i Tidsskrift for Fiskeri, 4de Aargang, Pag. 19. Et Afstryk af dem findes hoslagt som Bilag 2. Saa vidt vides var det først Fiedler, der forkyndte den Lære, som han i sine Erklæringer til Brug for Domstolene og som Formand for Fiskerikommissionen med megen Ihærdighed søgte at skaffe Anerkendelse, at 5—10—43 skulde forstaaes saaledes, at ved samme hjemledes Grund ejerne Eneret til alt Halefiskeri, enhver ud for sin Grund. Herom skrives i Fiskerikommissionens af Fiedler afvattede Betænkning:

„Det følger af Grund ejerens Eneret til Halegaardsfiskeri, at ingen maa ud for hans Grund ved Ruser eller Garn, indrettede til Halefangst, drive Halefiskeri saa vidt, som Grundens Bestaaffenhed tilsteder Anlæg af Halegaarde, uden Hensyn til, om Grund ejeren i Djebliffet har Alaruser udsatte paa det paagældende Sted, idet det beror paa hans Forgodtbefindende, hvor stærkt, paa hvilke Steder, og med hvor mange Redskaber han vil drive dette Fiskeri ud for hans Ejendom“.

Smidlertid fulgte man ikke Fiskerikommissionen heri ved Fiskeriloven af 5te April 1888. Medens nemlig Fiskerikommissionen altsaa vilde give Grund ejerne Eneret ogsaa til at fiske med Alaruser, selv naar disse ikke udsættes i Forbindelse med Halegaarde, bestemmer Fiskerilovens § 3 akkurat det modsatte, idet det i samme udtrykkelig er tilladt andre at drive Fiskeri ud for Kysten med fritstaaende Alaruser, naar de kun ikke anbringes i en saadan Nærhed af de i Forbindelse med Halegaarde eller Halestader udsatte Alaruser, at det skaber Fiskeriet med disse. Det er hermed, i Modsætning til, hvad Fiskerikommissionen vilde, slaaet fast, at med den nævnte Begrænsning er det enhver tilladt at fiske med fritstaaende Alaruser ud for Kysten.